

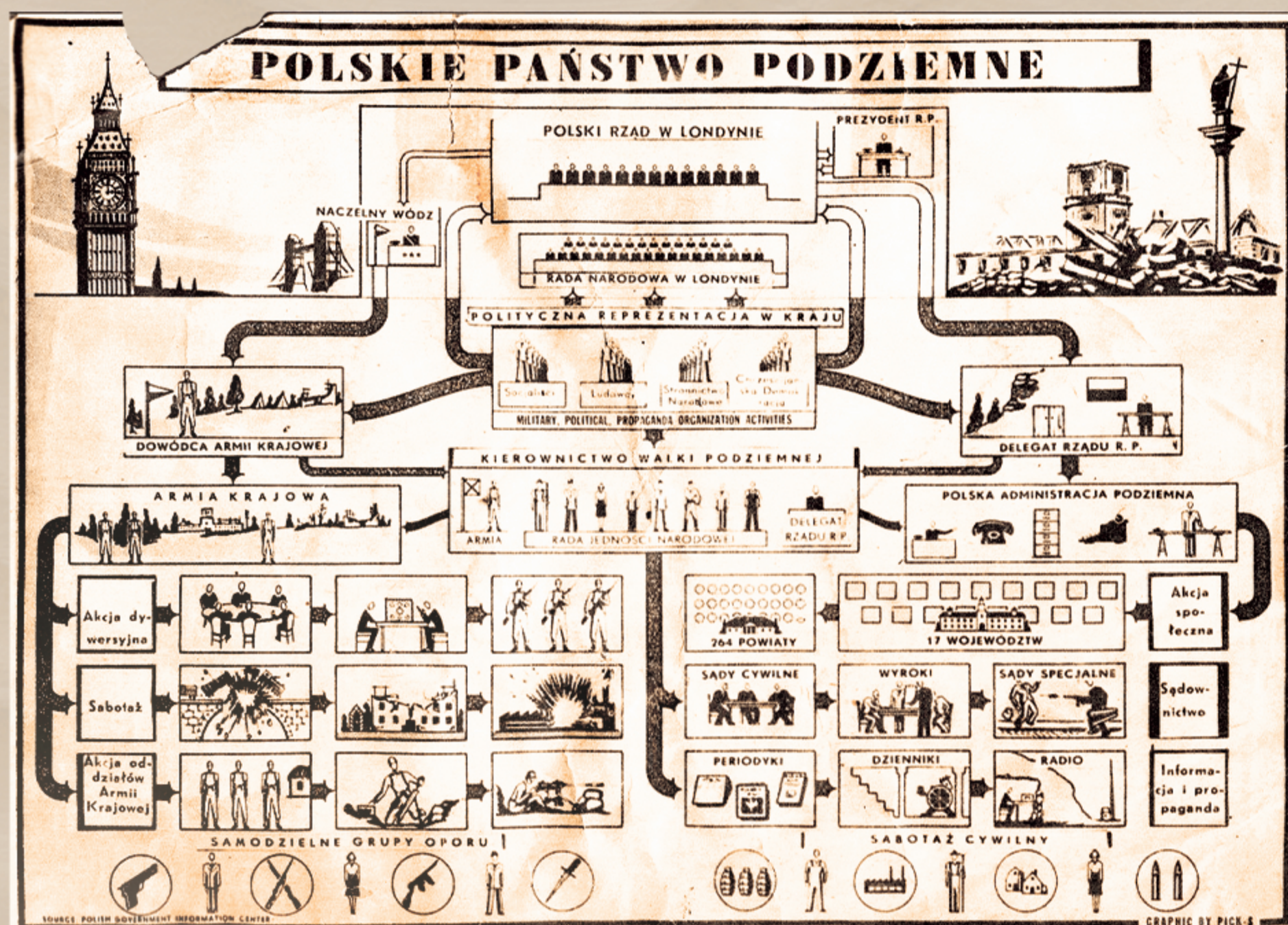
27.09.1939 r.

Utworzenie Służby Zwycięstwu Polski

Od 1998 r. 27 września jest oficjalnym świętem Polskiego Państwa Podziemnego. Na mocy uchwały Sejmu RP wyrażono szczególną wdzięczność dla wszystkich obywateli polskich, którzy nie szczędząc zdrowia i ryzykując własne życie, walczyli w konspiracyjnych strukturach PPP, w celu odzyskania niepodległości ojczyzny.

Władze PPP

Pracami cywilnych struktur PPP kierował rząd polski na uchodźstwie, na czele z premierem gen. Władysławem Sikorskim (1939–1943), a później Stanisławem Mikojajczykiem (1943–1944). Reprezentantami rządu na terenach okupowanych byli delegaci rządu na kraj (1940–1942: Cyryl Ratajski; 1942–1943: Jan Piekałkiewicz; 1943–1945: Jan Stanisław Jankowski). Z kolei władza wojskowa spoczywała w rękach naczelnego wodza i generalnego inspektora sił zbrojnych (1939–1943: gen. Władysław Sikorski; 1943–1944: gen. Kazimierz Sosnkowski; formalnie od września 1944 r., faktycznie od 1945 r.: gen. Tadeusz Komorowski, ps. Bór), działającego w kraju poprzez komendanta głównego Armii Krajowej (VII 1943 r. do X 1944 r.: gen. Tadeusz Komorowski; do I 1945 r.: gen Leopold Okulicki, ps. Niedźwiadek).

Schemat PPP (domena publiczna)

Wybrane przykłady dywersji i sabotażu

19 tys. uszkodzonych wagonów kolejowych

6,9 tys. uszkodzonych parowozów

> 700 wykolejonych transportów kolejowych

> 4,3 tys. uszkodzonych lub zniszczonych samochodów wojskowych

Opór zbrojny

W listopadzie 1939 r. w miejsce SZP powołano Związek Walki Zbrojnej, który z kolei w lutym 1942 r. przekształcono w Armię Krajową. Jej komendantem głównym od czerwca 1940 r. do czerwca 1943 r. był gen. Stefan Rowecki, ps. Grot. Głównym zadaniem AK było przygotowanie i przeprowadzenie w końcowej fazie wojny powstania powszechnego (akcja „Burza”), które miało doprowadzić do wyzwolenia polskich ziem spod okupacji. Charakter prowadzonych do tego momentu działań miał być uzależniony od bieżącej sytuacji polityczno-militarnej.

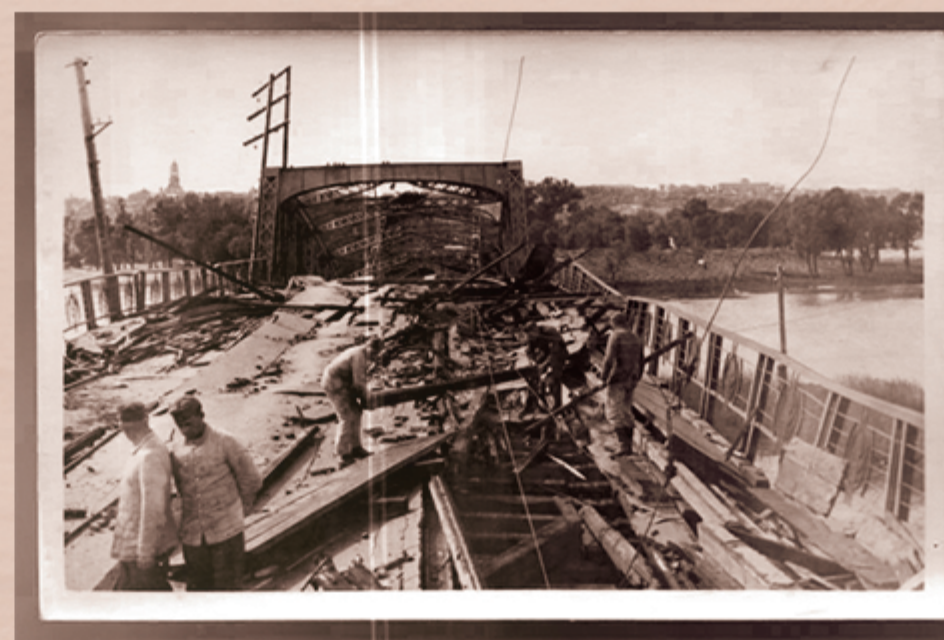

ARMIA KRAJOWA struktury terenowe w 1944 r.

PPP odgrywało kluczową rolę w organizacji oporu przeciwko niemieckim okupantom. Jego członkowie angażowali się w działania sabotażowe, dywersję, zdobywanie informacji wywiadowczych i inne akcje ostateczne przeciwko niemieckiej maszynie wojennej.

Most kolejowo-drogowy wysadzony przez żołnierzy AK na Zamojszczyźnie, 1943–1944 r., fot. Edward Buczek (MIIWŚ)

Działania cywilne

W ramach PPP zorganizowano organy odpowiedzialne za cywilne zarządzanie i utrzymanie życia społecznego. Miały one zapewnić bezpieczeństwo i porządek, a także działanie wymiaru sprawiedliwości oraz funkcjonowanie pomocy społecznej. Podejmowano też starania na rzecz zachowania polskiej kultury, historii i tożsamości narodowej. W ramach konspiracji zapewniano naukę w języku polskim, wydawanie literatury i prasy oraz utrzymanie tradycji narodowych w obliczu brutalnych represji ze strony Niemców.

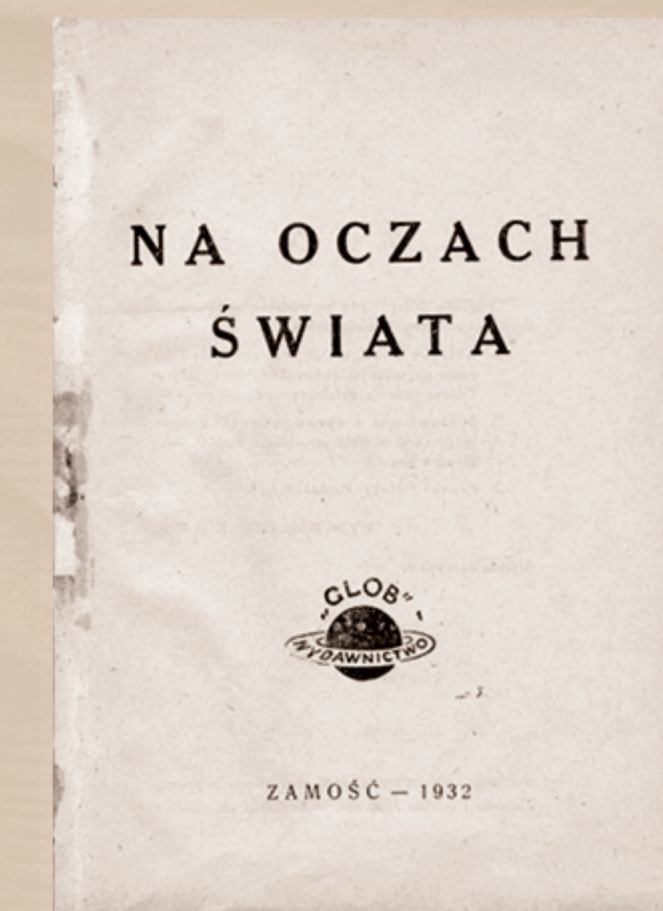
Uczniowie I klasy tajnego kompletu Gimnazjum im. ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie, w domu Jana Radzia przy ul. gen. Zajęczka 7, rok szkolny 1943/1944, fot. Wacław Zawadowski (MIIWŚ)

Pomoc współobywatelom

W strukturach PPP działała także Rada Pomocy Żydom „Żegota” – jedyna formalna organizacja na terenie okupowanej Europy, której głównym zadaniem było ratowanie Żydów przed niemiecką Zagładą.

Jedną z działaczek „Żegoty”, Maria Kann, napisała *Na oczach świata* – broszurę, w której opisała tworzenie konspiracji i powstanie w getcie warszawskim.

Ze względów bezpieczeństwa zamaskowano prawdziwe miejsce i datę wydania, umieszczając na stronie tytułowej: „Zamość – 1932”

Broszura *Na oczach świata* (MIIWŚ)

Tajne nauczanie

100 tys. uczniów szkół średnich

1,5 mln uczniów szkół powszechnych

10 tys. studentów uczelni wyższych